

Vart är vi på väg?

Namn:

Organisation:

FÖRBEREDELSEMATERIAL TILL TRAFIKANALYS
WORKSHOP DEN 21 SEPTEMBER 2018

Syftet med workshopen är att belysa hur ett antal rådande stora samhällstrender kan förväntas påverka samhällsutvecklingen på sikt i förhållande till de transportpolitiska målformuleringarna. Resultatet kommer att ingå som en del i redovisningen av den fördjupade uppföljningen som Trafikanalys har fått uppdrag att göra. Här får du som anmält dig till workshopen ett förberedelsematerial, som du bör gå igenom innan workshopen. Tag med materialet till workshopen.

METODEN I KORTHET:

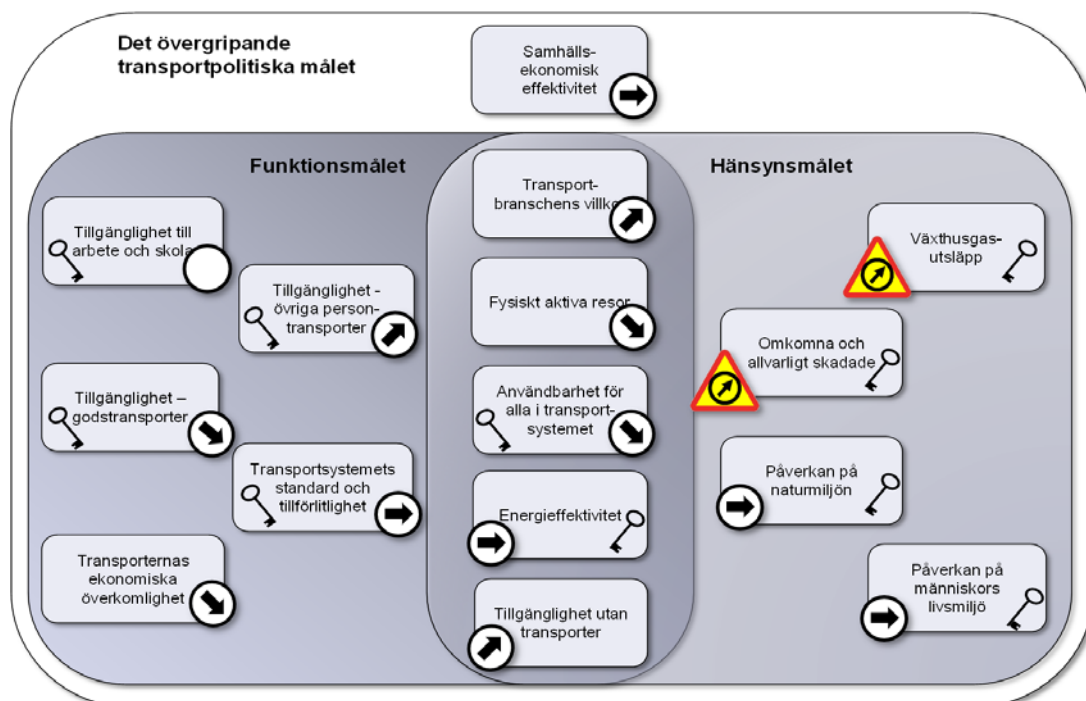
1. Megatrender. Läs igenom de kortfattade beskrivningarna av de megatrender som ingår i analysen. Anteckna gärna om någon beskrivning saknar en för transportområdet viktig aspekt av trenden.
2. Saknas någon megatrend av särskild betydelse? Lägg i så fall till den i "din" lista. Om trenden du lyft föreslagits av minst två deltagare till kommer den att ingå i workshopen.
3. Markera varje trend med grönt om den känns långsiktigt stark, gult om du bedömer den som svagare eller mer kortsiktig, och rött om trendens bedöms som osäker eller att det till och med är osannolikt att trenden håller i sig.
4. Målelement. Workshopen tar utgångspunkt i målformuleringarna som riksdagen beslutat om för funktionsmålet och hänsynsmålet. Ur dessa formuleringar har fyra målelement vardera identifierats för respektive mål. Instämmer du i att det är rätt målelement?
5. SWOT-analysen. För var och en av trenderna under 1, fundera på vilket sätt den trenden påverkar vart och ett av målelementen. Skriv trendens nummer i en av målelementets SWOT-rutor.
 - S Trenden påverkar samhällsutvecklingen så att målelementets uppfyllelse underlättas – bidrar till att måluppfyllelse nås.
 - W Trenden försvårar måluppfyllelse – eller bidrar inte alls till en positiv utveckling
 - O Trenden kan bidra till att målelementet nås, under förutsättning att den fångas upp/kanaliseras på ett önskat sätt
 - T Trenden motverkar uppfyllelsen av målelementet

MEGATRENDER

<p>1. BEFOLKNINGSÖKNING</p> <p>Sveriges befolkning växer. Under de senaste åren har ökningstakten varit omkring 100 000 personer per år. Till år 2030 räknar SCB i sin befolkningsprognos med att Sveriges befolkning kommer att uppgå till dryga 11 miljoner och år 2045 är vi uppe i 11,8 miljoner invånare.</p> <p>https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/framtidens-befolkning/</p>	
<p>2. URBANISERING</p> <p>Befolkningen växer, men inte lika mycket överallt. Urbaniseringen, mätt som andelen personer som är bosatta i tätorter respektive landsbygd har pågått länge, och tycks fortsätta. Men nu växer städerna inte i första hand på landsbygdens bekostnad, utan städerna växer genom invandring och högre födelsetal, samtidigt som de mindre tätorterna (med färre än 10 000 invånare) tappar i befolkning då dödligheten överstiger födelsetalen.</p> <p>https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2015/Dagens-urbanisering--inte-pa-landsbygdens-bekostnad/</p>	
<p>3. REGIONFÖRSTORING</p> <p>Regionförstoring ses av många som ett sätt att stimulera tillväxt och näringslivsutveckling, eftersom det förbättrar möjligheterna till en bra matchning på arbetsmarknaden. Ett sätt att följa regionförstoringen är att se hur många lokala arbetsmarknadsregioner (LA-regioner) landet kan delas in i. Om arbetspendlingen mellan två LA-regioner överstiger en viss nivå anses de ha smält samman till en region. Män reser i genomsnitt längre till sitt arbete än kvinnor, så deras LA-regioner är färre till antalet men större till ytan än kvinnornas. Sedan 2003 har männens LA-regioner minskat från 70 till 55 stycken, och kvinnors från 104 till 80 stycken.</p> <p>https://www.trafa.se/globalassets/rapporter/2018/rapport-2018_8-uppfoljning-av-de-transportpolitiska-malen-2018.pdf (sid 31)</p>	
<p>4. DIGITALISERAD KOMMUNIKATION OCH KONSUMTION</p> <p>Formerna och infrastrukturen för digital kommunikation växer snabbt, både för fasta uppkopplingar och mobila system. Andelen av befolkningen med tillgång till bredbandsuppkoppling med hög överföringskapacitet växer snabbt. I tätbebyggt område har 100 procent av befolkningen tillgång till uppkoppling med en kapacitet för 10 Mbit/sek. Knappt 80 procent av befolkningen i tätbebyggt område har tillgång till 100 Mbit/s, jämfört med ca 45 procent år 2010, enligt Post och Telestyrelsen (2017). Den genomsnittliga faktiska mottagningshastigheten i fast bredband i riket har ökat från 16 Mbit/s 2009 till 73 Mbit/s 2016. Andelen personer 16–75 år som använder internet för att arbeta hemifrån (utöva sitt yrke) minst en gång i veckan var 38 procent våren 2017. Motsvarande siffra år 2009 var 17 procent. Den svenska e-handeln har under det senaste decenniet växt med ca 4 procent per år, och för flertalet produktkategorier är utvecklingen ännu i en introduktions- eller tillväxtfas.</p> <p>https://www.trafa.se/globalassets/rapporter/2018/rapport-2018_8-uppfoljning-av-de-transportpolitiska-malen-2018.pdf (s 60 - 61)</p> <p>http://www.svenskhandel.se/globalassets/dokument/aktuellt-och-opinion/rapporter-och-foldrar/e-handelsrapporter/det_stora_detaljhandelsskiftet_svenskhandel_20170120.pdf</p>	
<p>5. GLOBALISERAD EKONOMI</p> <p>Ett sätt att mäta globaliseringsgraden i ekonomin är att följa värdet av exporten som andel av landets BNP. För Sveriges del steg exportens andel av BNP kraftigt från knappt 27 procent år 1992 fram till år 2008 då andelen uppgick till nästan 50 procent. Sedan dess har andelen istället sjunkit, och de senaste åren legat relativt stabilt runt 45 procent. Det är ungefär i nivå med EU-länderna i genomsnitt, men väsentligt högre än snittet för OECD-länderna som 2016 var knappt 28 procent.</p> <p>https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Ekonomi/Utrikeshandel/Exportandelar---internationell-jamforelse/?graph=/1628/1,2,32/all/</p>	
<p>6. _____</p>	

MÅLELEMENT

Den transportpolitiska målstrukturen ligger fast sedan de antogs av Riksdagen 2009. Det övergripande transportpolitiska målet har varit det samma under ännu längre tid. Trafikanalys använder i uppföljningen av de transportpolitiska målen 15 indikatorer som ska belysa alla relevanta aspekter av en långsiktigt hållbar transportförsörjning (figur A).

Figur A: Den transportpolitiska målstrukturen och de 15 indikatorerna som används i Trafikanalys årliga uppföljning av de transportpolitiska målen.

FUNKTIONSMÅLET

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge **alla en grundläggande tillgänglighet** med god kvalitet och användbarhet samt bidra **till utvecklingen i hela landet**. Transportsystemet ska vara **jämställt**, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Alla medborgares tillgänglighet	Näringslivets tillgänglighet
I hela landet	Jämställt

Figur B: Funktionsmålets formulering och identifierade målelement. Genom att se på det övergripande målets formulering går det att förstå att "alla" i funktionsmålet syftar på medborgare och näringsliv.

HÄNSYNSMÅLET

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att **ingen ska dödas eller skadas allvarligt** samt bidra till att det övergripande **generationsmålet för miljö** och miljö kvalitetsmålen nås samt bidra till ökad **hälsa**.

Klimat	Hälsa
Trafiksäkerhet	Miljö

Figur C: Hänsynsmålets formulering och identifierade målelement. Klimat nämns inte specifikt i målformuleringen, men bedöms ha en särställning för det övergripande generationsmålet eftersom transportsektorn har en så stor betydelse för möjligheterna att nå måluppfyllelse.

Funktionsmålet SWOT-analys

1. Befolkningsökning
2. Urbanisering
3. Regionförstoring
4. Digitaliserad kommunikation och konsumtion
5. Globaliserad ekonomi

S

Alla medborgares tillgänglighet

Näringslivets tillgänglighet

I hela landet

Jämställt

Alla medborgares tillgänglighet

Näringslivets tillgänglighet

I hela landet

Jämställt

W

O

Alla medborgares tillgänglighet

Näringslivets tillgänglighet

I hela landet

Jämställt

Alla medborgares tillgänglighet

Näringslivets tillgänglighet

I hela landet

Jämställt

T

Hänsynsmålet SWOT-analys

1. Befolkningsökning
2. Urbanisering
3. Regionförstoring
4. Digitaliserad kommunikation och konsumtion
5. Globaliserad ekonomi

S

Klimat	Hälsa
Trafiksäkerhet	Miljö

W

Klimat	Hälsa
Trafiksäkerhet	Miljö

O

Klimat	Hälsa
Trafiksäkerhet	Miljö

T

Klimat	Hälsa
Trafiksäkerhet	Miljö